

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИЦЬКА

28 08 * 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

30 08 * 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Загальна психологія»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність – 053 Психологія
освітньо-професійна програма – «Психологія»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік	Екз. (сем.)
Денна	1	1	32	14	4	8	32	90	-	-
Денна	1	2	44	46	4	10	46	150	-	2

30.08.2024р.

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024 р.).

Робочу програму склала доцент, доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін Валентина ГАЛУЩАК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 28.08.2024 р.)

Завідувач кафедри Людмила ДЕРМАНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 053 «Психологія» (протокол №__ від _____ р.)

Керівник групи забезпечення спеціальності Андрій ГІРНЯК

Гарант ОПШ Тетяна ГРИЦІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

1. Опис дисципліни «Загальна психологія»

Дисципліна «Загальна психологія»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти, освітньо- професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 8 <i>1 семестр – 3 кредити</i> <i>2 семестр – 5 кредитів</i>	Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни: блок обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність – 053 Психологія	Рік підготовки – 1 курс Семестр: 1, 2
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>1 семестр – 32 год.</i> <i>2 семестр – 44 год.</i> Практичні заняття: <i>1 семестр – 14 год.</i> <i>2 семестр – 46 год.</i>
Загальна кількість годин – 240	Освітньо-професійна програма «Психологія»	Самостійна робота: <i>1 семестр – 32 год.</i> <i>2 семестр – 46 год.</i> <i>Тренінг</i> <i>1 семестр – 8 год.</i> <i>2 семестр – 10 год.</i> Індивідуальна робота <i>1 семестр – 4 год.</i> <i>2 семестр – 4 год.</i>
Тижневих годин: <i>1 семестр – 6 год.</i> <i>2 семестр – 10 год.,</i> з них аудиторних: <i>1 семестр – 3 год.</i> <i>2 семестр – 6 год.</i>		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Загальна психологія»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни: забезпечення майбутніх психологів знаннями з загальної психології на основі теоретичних знань, озброїти вміннями і навиками визначення психологічного контексту в умовах практичної діяльності.

Завдання: формування уявлення про психічну активність як засіб відображення та перетворення навколишнього світу; аналіз закономірностей функціонування психіки; розширення світоглядного і професійного горизонту в результаті ознайомлення з розвитком психології як науки; ознайомлення з структурними компонентами психіки та їх

взаємозв'язком; набуття студентами навичок пояснення і використання в практичній діяльності особливостей перебігу психічних процесів, функціонування психічних станів та прояву психічних властивостей. формування студентами навичок свідомого самоконтролю та саморегуляції власних психічних станів та поведінки.

Предмет дисципліни «Загальної психології» – це психіка, здатність мозку відображати явища і події зовнішнього світу.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання проведення лекцій:

- Ознайомити студентів з основними світоглядними універсалами, сформувати у них систему основоположних категорій, положень та принципів психології.
- Обґрунтувати актуальність та доцільність вивчення загальної психології як навчальної дисципліни, забезпечити тісний взаємозв'язок теоретичного і практичного курсів.
- Сприяти формуванню у студентів навичок застосування теоретичних знань для аналізу конкретних кроскультурних і полікультурних ситуацій, гуманного вирішення конфліктів і проблем.

Завдання проведення практичних занять

На практичних заняттях студенти мають змогу сформувати практичні вміння і норми щодо виявлення та аналізу психологічних особливостей представників різних країн, ознайомитись з основними еталонами поведінки у різних культурах та виробити навички правильного вчинення у конкретних ситуаціях за умов проведення тематичних рольових ігор, моделювання психологічних ситуацій та участі у колективних проблемних дискусіях.

Поточний контроль за якістю теоретичних знань, практичних умінь, соціальних норм і культурних цінностей студентів здійснюється на практичних заняттях у таких формах: 1) психодиктант; 2) тестового контролю знань, умінь, норм, цінностей; 3) методологічного семінару за низкою проблемних завдань.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни забезпечує формування таких *спеціальних (фахових) компетентностей*:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які вивчаються раніше: соціально-психологічний практикум, соціологія і психологія.

Перелік раніше здобутих результатів навчання:

1. Ілюструвати прикладами закономірності та особливості функціонування та розвитку психічних явищ.
2. Демонструвати навички командної роботи у процесі вирішення фахових завдань.
3. Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
4. Знати та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

2.5. Програмні результати навчання:

Формування даних компетентностей спричиняє наступні *програмні результати навчання*:

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

3. Програма навчальної дисципліни: Змістовий модуль 1. Психологія як система знань. Психіка як предмет психології

Тема 1. Предмет психології як науки, її завдання.

Загальні принципи пізнання світу. Специфіка психологічного знання. Життєві і наукові психологічні знання. Особливості та можливості психології. Значення терміна – психологія. Психологія як наука про психіку і психічні явища. Історичні етапи розвитку психології. Предмет, цілі і завдання сучасної психології. Загальнопсихологічні категорії. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Психічні процеси: пізнавальні, емоційні, вольові. Психічні стани як характеристика загального стану психіки. Основні характеристики психічних станів: тривалість, спрямованість, стійкість, інтенсивність. Психічні властивості особистості: спрямованість, темперамент, здібності, характер.

Література: 1, 3, 5, 8

Тема 2. Принципи, методи та місце психології у структурі сучасних наук.

Методологічні принципи психології (за О.М.Ткаченком): детермінізму, відображення, єдності психіки і діяльності, розвитку психіки, системно-структурний.

Загальне уявлення про методи наукового дослідження. Універсальні та спеціальні методи психологічного дослідження. Основні групи психологічних методів: не експериментальні та експериментальні. Основні не експериментальні методи психології: спостереження, самоспостереження, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності. Експериментальні методи: природний і лабораторний експерименти, тестування. Основні типи психологічних тестів. Історія створення тестів. Проективні тести. Експеримент як основний метод сучасної психології. Види експериментів (лабораторний, природний). Квазі експеримент. Загальне уявлення про методи моделювання.

Взаємозв'язок психології і сучасних наук. Психологія і філософія. Епістемологія.

Взаємопроникнення психології і соціології. Взаємозв'язок психології й історії. Історичний метод. Роль і місце психології в розвитку технічних наук. Зв'язок психології з медичними і біологічними науками. Основні галузі психології. Фундаментальні і прикладні галузі психології. Загальна психологія, її предмет і задачі. Становлення і формування основних галузей психології.

Основні наукові школи та напрямки психології. Структуралізм, функціоналізм і гештальтпсихологія. Фройдизм, психоаналіз. Неофройдизм. Трансперсональна психологія. Біхевіоризм. Необіхевіоризм. Оперантний біхевіоризм. Когнітивізм. Гуманістична психологія. Психологічні концепції. Концепція Піаже: стадії розвитку інтелекту. Концепція Л.С. Виготського: теорія вищих психічних функцій. Література: 2, 4, 7, 8,10

Тема 3. Становлення психології як науки.

Основні підходи до визначення історичних етапів розвитку психологічної науки. Психологія як наука про душу. Психологія як наука про свідомість. Психологія як наука про поведінку. Психологія – наука про психіку як єдність свідомого і несвідомого, зовнішнього внутрішнього психічного у взаємодії людини зі світом. Етапи історичного поступу психології: міфологічний, філософський, науковий. Формування засад наукової психології. Культурологічний підхід у тлумаченні історії психології В.А.Роменця.

Література: 1, 3, 5, 8,11

Тема 4. Поняття про психіку.

Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії. Природа і механізми психічних явищ. Подразливість. Чутливість і відчуття, їхні властивості й основні відмінності у порівнянні з подразливістю. Поведінка як процес пристосування до умов зовнішнього середовища. Свідомість як вищий рівень психічного відображення. Я-концепція і критичність людини, їхня роль у формуванні поведінки людини. Основні функції психіки. Забезпечення адаптації до умов зовнішнього середовища — інтегративна функція психіки. Загальні проблеми походження психіки людини.

Література: 1, 6, 5,11, 15

Тема 5. Психіка у філогенезі та історіогенезі: розвиток психіки тварин.

Розвиток психіки тварин. Інстинктивна поведінка тварин і стадія елементарної поведінки. Роль властивостей зовнішніх подразників у формуванні поведінки тварин, що знаходяться на рівні розвитку елементарної сенсорної психіки. Диференціація органів чутливості. Вузлова нервова система і ланцюгова поведінка тварин. Трубочаста нервова система й ускладнення поведінки тварин. Вчення І.П.Павлова про умовні і безумовні рефлекси. Стадія навичок і предметного сприйняття, її основні особливості. Стадія інтелектуальної поведінки. Основні особливості стадії інтелектуальної поведінки. Концепція Леонтьєва-Фабрі.

Література: 1, 3, 5, 8,12

Тема 6. Походження і розвиток свідомості людини.

Поняття про свідомість. Свідомість як вищий рівень психічного відображення і вищий рівень саморегуляції. Активність і інтенціональність – основні характеристики свідомості.

Рефлексія і мотиваційно-ціннісний характер свідомості. Я-концепція. Взаємозв'язок розвитку мозку і свідомості людини. Роль праці у формуванні і розвитку свідомості людини. Концепція О. Леонтьєва.

Культурно-історична концепція розвитку психіки людини. Протиборство біологічного і ідеального підходів до рішення проблеми походження свідомості людини.

Поняття про вищі психічні функції в концепції Л.Виготського. Складові частини концепції Л. Виготського: людина і природа, людина і її власна психіка, генетичні аспекти.

Інтеріоризація. Будова нервової системи людини. Будова головного мозку. Поняття аналізатора. Будова кори головного мозку. Співвідношення психічних явищ і роботи мозку. Теорія умовно-рефлекторного вчення І.Павлова. Основні функціональні блоки мозку, їхній зв'язок із психічними процесами і роль у керуванні поведінкою у теорії О. Лурії. Проблема співвідношення фізіологічних і психічних процесів.

Література: 3, 8, 9,14

Тема 7. Неусвідомлювані психічні процеси.

Неусвідомлювані механізми і дії. Загальна характеристика проблеми неусвідомлюваних психічних процесів. Класифікація неусвідомлюваних процесів. Концепція неусвідомлюваної установки Д.Узнадзе. Значущість вегетативних компонентів для психологічних досліджень. Неусвідомлювані спонуки свідомих дій.

Дослідження неусвідомлюваних процесів З.Фройдом. Теорія несвідомого. Механізми витиснення й опору. Значення теорії З.Фрейда для лікування невротичних симптомів. Надсвідомі процеси. Співвідношення свідомих і надсвідомих процесів. Ілюзії сприйняття, помилки установки, фрейдівські феномени.

Література: 1, 2, 3, 5, 7

Змістовий модуль 2

Сенсорно-перцептивна сфера особистості

Тема 8. Діяльність як основна форма активності особистості. Поняття про особистість. Активність особистості та її джерела. Активність і діяльність. Діяльність як суттєвий вид активності людини. Структура діяльності. Екстеріоризація та інтеріоризація дій як етапи розвитку та основна форма оволодіння діяльністю. Поняття про навички, вміння, звички. Основні види діяльності (ігрова, учбова, трудова) та їх порівняльна характеристика. Гра як провідна діяльність і її психологічні особливості. Учбова діяльність та її психологічна характеристика. Психологічна структура і зміст трудової діяльності. Творчість як самостійний вид діяльності.

Література: 1, 3, 5, 8, 6

Тема 9. Спілкування як міжсуб'єктні взаємини.

Поняття про спілкування. Значення спілкування в розвитку особистості. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна функції спілкування. Рефлексія, ідентифікація, стереотипізація. Сміслові бар'єри спілкування. Конфлікт та його види. Психолого-педагогічне спілкування, умови його ефективності. Соціально-психологічний тренінг спілкування. Література: 2, 4, 7, 8,12

Тема 10. Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів

Загальне поняття про відчуття. Відчуття як чуттєве відображення окремих

властивостей предметів. Фізіологічні механізми відчуття. Поняття про аналізатори. Рефлекторний характер аналізатора. Види відчуттів. Загальне уявлення про класифікації відчуттів. Інтероцептивні, пропріоцептивні і екстероцептивні відчуття. Контактні і дистантні відчуття. Генетична класифікація відчуттів: протопатичні і епікритичні відчуття. Поняття про модальність відчуттів. Класифікація відчуттів по модальності. Основні властивості і характеристики відчуттів. Властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація. Абсолютна чутливість і чутливість до розрізнення. Абсолютний і відносний порогові відчуттів. Основний психофізичний закон Вебера-Фехнера. Закон Стівенса. Сенсорна адаптація і взаємодія відчуттів. Поняття про сенсорну адаптацію. Взаємодія відчуттів: взаємодія між відчуттями одного виду, взаємодія між відчуттями різних видів. Поняття про сенсibiлізацію. Явище синестезії. Література: 1, 3, 6, 8, 13

Тема 11. Сприймання: види та властивості.

Загальна характеристика сприйняття. Поняття про сприйняття. Взаємозв'язок відчуття і сприйняття.

Сприйняття як цілісне відображення предметів. Фізіологічні механізми прийняття. Рефлекторна основа сприйняття по І.П.Павлову. Основні властивості і види сприйняття. Основні властивості сприйняття: предметність, цілісність, константність, структурність, усвідомленість, апперцепція, активність. Явище апперцепції. Поняття про ілюзію сприйняття. Свідомість сприйняття. Основні класифікації сприйняття. Класифікація по модальності. Класифікація за формою існування матерії: простір, час, рух. Сприйняття простору. Просторові властивості предметів: величина, форма предметів, положення в просторі. Фактори, що впливають на особливості сприйняття величини предмета. Сприйняття руху і часу. Механізми сприйняття руху. Теорія сприйняття в гештальтпсихології. Механізми сприйняття часу. Поняття про часові відрізки. Фактори, що визначають особливості сприйняття часу. Література: 2, 3, 7, 8, 15

Тема 12. Пам'ять: теорії і закономірності функціонування.

Визначення і загальна характеристика пам'яті. Пам'ять як психічний процес. Основні механізми пам'яті: запам'ятовування, збереження, впізнання і відтворення. Асоціативна психологія Д.Юма, У.Джемса, Г.Спенсера. М.Еббингауз: значущість подій для асоціацій, ефект краю, закон забування. Проблема пам'яті в гештальтпсихології. Проблеми пам'яті в дослідженнях представників біхевіоризму і психоаналізу. Фізіологічні основи пам'яті. Основні процеси і механізми пам'яті. Основні види запам'ятовування: довільне і мимовільне. Заучування. Поняття про мнемічну діяльність. Осмислене і механічне запам'ятовування. Відтворення як процес відновлення образу. Навмисне і ненавмисне відтворення. Пригадування. Впізнання. Явище ремінісценції. Поняття про амнезію. Основні види пам'яті. Класифікація окремих видів пам'яті; по характеру психічної активності, по характеру цілей діяльності, по тривалості закріплення і збереження матеріалу. Рухова пам'ять. Емоційна пам'ять. Образна пам'ять. Словесно-логічна пам'ять. Довільна і мимовільна пам'ять. Короткочасна, довгострокова й оперативна пам'ять. Література: 1, 3, 4, 5, 8, 12

Тема 13. Уява і творчість.

Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Уява та об'єктивна дійсність. Уява і творчість. Види уяви. Мрія і практична діяльність. Аналітико-синтетичний характер процесів уяви. Способи синтезування, які забезпечують виникнення образів уяви. Фізіологічні основи уяви. Ідеомоторні рухи. Індивідуальні властивості уяви. Розвиток уяви.

Література: 5, 8, 10, 14

Тема 14. Мислення та інтелект

Поняття про мислення. Мислення і чуттєве пізнання. Мислення і мова. Соціальна природа мислення. Фізіологічні основи мислення. Форми мислення: поняття, судження та умовиводи. Формування понять у процесі навчання. Мисленнєві операції та їх характеристика. Аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, абстрагування, узагальнення, класифікація та систематизація. Мислення і розв'язування задач. Види мислення і його індивідуальні особливості. Поняття про інтелект та основні підходи до його вивчення. Структура інтелекту за Р.Стернбергом, Ч.Спірменом, Л.Терстоуном, Р.Кеттеллом, Дж.Гілфордом. Література: 1, 4, 6, 8, 11

Тема 15. Увага як форма організації психічної діяльності

Увага як психічний феномен. Основні характеристики уваги. Увага і свідомість. Фізіологічні механізми уваги й орієнтований рефлекс. Класифікація теорій уваги по М.Ланге. Теорія уваги Т.Рибо. Концепція установки Д.Узнадзе і увага. Основні види уваги. Мимовільна увага і фактори, що її спонукають. Особливості довільної уваги. Соціальні фактори довільної уваги. Післядовільна увага. Характеристика властивостей уваги. Основні властивості уваги. Психофізичні характеристики стійкості уваги і її основні умови. Методи вивчення стійкості уваги. Концентрація і розподіл уваги. Методи вивчення розподілу уваги. Перенесення і обсяг уваги. Методи дослідження обсягу уваги. Відволікання і його фізіологічні основи. Удавана і справжня неухважність. Література: 1, 3, 5, 8

Змістовий модуль 3. Регулятивна та інструментальна функція психіки

Тема 16. Особистість: загальна психологічна характеристика, структура, розвиток. Поняття про особистість в психології. Теорії особистості (З.Фройд, К.Юнг, А.Адлер, К.Горні, Г.Мюррей, К.Левін, А.Маслоу, К.Роджерс та ін.). Поняття про інтереси та їх види. Переконавання та ідеали особистості. Поняття про установку. Цілі особистості та рівні її домагань. Самооцінка та Я-концепція особистості. Література: 2, 3, 5, 6, 12,15

Тема 17. Поняття про волю і вольову поведінку.

Поняття про волю. Мотиваційна сфера особистості та вольова діяльність. Вольовий акт і його структура. Вольове зусилля. Психологічний аналіз боротьби мотивів та прийняття рішення. Вольові якості особистості та їх розвиток. Завдання виховання та самовиховання волі. Вікові та індивідуальні особливості волі. Література: 1, 3, 5, 8,13

Тема 18. Емоції і почуття: їх роль в житті людини.

Поняття про емоційне реагування. Види емоційного реагування: емоційний тон відчуттів та вражень, власне емоції, афект, настрій, стрес, почуття. Фізіологічні основи емоцій. Роль емоцій в житті людини. Характеристика різних емоцій. Емоційні властивості людини. Загальне уявлення про почуття. Характеристика різних почуттів.

Література: 4, 5, 6, 8,10

Тема 19. Проблема типу темпераменту.

Поняття про темперамент. Фізіологічні механізми темпераменту (гуморальна, конституційна та психофізіологічна теорії). Типи темпераментів, їх психологічна характеристика. Основні властивості темпераменту: сенситивність, реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія, емоційна збудливість. Роль спадковості в походженні властивостей темпераменту. Проблема мінливості темпераменту. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності. Темперамент і індивідуальний стиль діяльності. Індивідуальний підхід до осіб з різними типами темпераменту.

Література: 1, 2, 3, 5, 6, 8

Тема 20. Природа і сутність характеру.

Поняття про характер. Вияв характеру. Структура і риси характеру, його цілісність. Характер і спрямованість особистості. Спадковість і характер. Зв'язок характеру і темпераменту. Формування характеру. Урахування особливостей характеру у індивідуальній та навчально-виховній роботі. Література: 4, 5, 8, 9, 12

Тема 21. Задатки та здібності людини.

Поняття про здібності. Здібності, знання, уміння й навички. Характеристика видів здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Структура здібностей: уважність, чутливість, спостережливість, кращі якості мислення, пам'яті, уяви, волі та почуттів. Структура спеціальних здібностей. Наукові, педагогічні, математичні, технічні, літературні, музичні та ін. здібності. Якісна і кількісна характеристика здібностей. Аналіз тестової методики для визначення коефіцієнта розумової обдарованості. Умови розвитку здібностей.

Література: 3, 8, 9, 14

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Загальна психологія»

денна форма навчання

	Кількість годин					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг	
1 семестр						
Змістовий модуль 1. Психологія як система знань. Психіка як предмет психології						
Тема 1. Предмет психології як науки, її завдання.	4		3	2	2	поточне усне опитування
Тема 2. Принципи, методи та місце психології у структурі сучасних наук.	2	2	3			
Тема 3. Становлення психології як науки.	4	2	3			тестові завдання, усне опитування
Тема 4. Поняття про психіку.	4		4			
Тема 5. Психіка у філогенезі та історіогенезі: розвиток психіки тварин.	4	2	3			усне опитування
Тема 6. Походження і розвиток свідомості людини.	4	2	3			
Тема 7. Неусвідомлювані психічні процеси.	2		3			реферативні повідомлення
Змістовий модуль 2. Сенсорно-перцептивна сфера особистості						
Тема 8. Діяльність як основна форма активності особистості. Поняття про особистість.	4	2	4	2	2	усне опитування, тести
Тема 9. Спілкування як між'суб'єктні взаємини	2	2	3			тестові завдання
Тема 10. Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів	2	2	3			модуль по темах 1-10
Всього	32	14	32	4	8	
2 семестр						
Тема 11. Сприймання: види та властивості.	4	4	4	2	2	усне опитування
Тема 12. Пам'ять: теорії і закономірності функціонування.	4	4	4			опитування, тестові завдання
Тема 13. Уява і творчість.	4	4	4			усне опитування, доповіді
Тема 14. Мислення та інтелект	4	4	4			тестові завдання, опитування
Тема 15. Увага як форма організації психічної діяльності	4	4	4			
Змістовий модуль 3. Регулятивна та інструментальна функція психіки						
Тема 16. Особистість: загальна психологічна характеристика, структура, розвиток.	4	6	5	2	2	тестові завдання, усне опитування
Тема 17. Поняття про волю і вольову поведінку.	4	4	4			опитування, тести
Тема 18. Емоції і почуття: їх роль в житті людини.	4	4	5			тести, усне опитування
Тема 19. Проблема типу темпераменту.	4	4	4			
Тема 20. Природа і сутність характеру.	4	4	4			тестові завдання
Тема 21. Задатки та здібності людини.	4	4	4			
Всього	44	46	46	4	10	Екзамен
РАЗОМ	76	60	78	8	18	

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Загальна психологія»

Денна форма навчання (1 семестр -14 год.)

Практичне заняття 1

Тема 1. Предмет психології як науки, її завдання.

Мета: забезпечити оволодіння студентами основними категоріями загальної психології.

Питання для обговорення

1. Особливості та можливості психології.
2. Предмет, цілі і завдання сучасної психології.
3. Загальнопсихологічні категорії.
4. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості

Дискусійне обговорення питання особливостей та можливостей психології.

Література: 1, 3, 5, 8

Тема 2. Принципи, методи та місце психології у структурі сучасних наук.

Мета: окреслити основні принципи, методи та місце психології у структурі сучасних наук.

Питання для обговорення

1. Методологічні принципи психології (за О.М.Ткаченком): детермінізму, відображення, єдності психіки і діяльності, розвитку психіки, системно-структурний.
2. Універсальні та спеціальні методи психологічного дослідження.
3. Основні групи психологічних методів: не експериментальні та експериментальні.
4. Основні не експериментальні методи психології: спостереження, самоспостереження, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності.
5. Експериментальні методи: природний і лабораторний експерименти, тестування.

Дискусійне обговорення взаємозв'язку психології і сучасних наук.

Література: 2, 4, 7, 8,10

Практичне заняття 2

Тема 3. Становлення психології як науки.

Мета: визначити історичні віхи становлення як наукової дисципліни.

Питання для обговорення

1. Основні підходи до визначення історичних етапів розвитку психологічної науки.
2. Психологія як наука про душу.
3. Психологія як наука про свідомість.
4. Психологія як наука про поведінку.
5. Психологія – наука про психіку як єдність свідомого і несвідомого, зовнішнього внутрішнього психічного у взаємодії людини зі світом.
6. Культурологічний підхід у тлумаченні історії психології В.А. Роменця.

Практично змоделювати етапи історичного поступу психології: міфологічний, філософський, науковий.

Література: 1, 3, 5, 8,11

Тема 4. Поняття про психіку.

Мета: розкрити особливості психіки як властивості високоорганізованої живої матерії; психічного розвитку та закономірностей формування особистості.

Питання для обговорення

1. Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії.
2. Природа і механізми психічних явищ.
3. Свідомість як вищий рівень психічного відображення.
4. Основні функції психіки.

Дискусійне обговорення питання поведінка як процес пристосування до умов зовнішнього середовища.

Література: 1, 6, 5,11, 15

Практичне заняття 3

Тема 5. Психіка у філогенезі та історіогенезі: розвиток психіки тварин.

Мета: ознайомити студентів з формуванням та розвитком психіки у тварин; визначити основні особливості стадії інтелектуальної поведінки.

Питання для обговорення

1. Розвиток психіки тварин.
2. Інстинктивна поведінка тварин і стадія елементарної поведінки.
3. Стадія навичок і предметного сприйняття, її основні особливості.
4. Стадія інтелектуальної поведінки.
5. Основні особливості стадії інтелектуальної поведінки.
6. Концепція Леонтєва-Фабрі.

Дискусійне обговорення питання ролі властивостей зовнішніх подразників у формуванні поведінки тварин, що знаходяться на рівні розвитку елементарної сенсорної психіки.

Література: 1, 3, 5, 8,12

Практичне заняття 4

Тема 6. Походження і розвиток свідомості людини.

Мета: розкрити поняття про свідомість як вищий рівень психічного відображення і вищий рівень саморегуляції; охарактеризувати активність і інтенціональність як основні характеристики свідомості.

Питання для обговорення

1. Поняття про свідомість.
2. Культурно-історична концепція розвитку психіки людини.
3. Поняття про вищі психічні функції в концепції Л.С.Виготського.
4. Співвідношення психічних явищ і роботи мозку.
5. Теорія умовно-рефлекторного вчення І.П.Павлова.

Практичне завдання щодо визначення будови нервової системи людини. Будови головного мозку. З'ясування поняття аналізатора. Будови кори головного мозку. Окреслити співвідношення психічних явищ і роботи мозку.

Література: 3, 8, 9,14

Практичне заняття 5

Тема 7. Неусвідомлювані психічні процеси.

Мета. розкрити суть неусвідомлюваних психічних процесів; особливості класифікації неусвідомлюваних процесів.

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика проблеми неусвідомлюваних психічних процесів.
2. Класифікація неусвідомлюваних процесів.
3. Концепція неусвідомлюваної установки Д.Узнадзе.

Практичне дослідження неусвідомлюваних процесів З.Фройдом. Теорія несвідомого. Механізми витиснення й опору. З'ясування значення теорії З.Фрейда для лікування невротичних симптомів.

Література: 1, 2, 3, 5, 7

Тема 8. Діяльність як основна форма активності особистості. Поняття про особистість.

Мета: ознайомити студентів з діяльністю як основною формою активності особистості.

Питання для обговорення

1. Активність і діяльність.
2. Діяльність як суттєвий вид активності людини.
3. Структура діяльності.
4. Поняття про навички, вміння, звички.
5. Основні види діяльності (ігрова, учбова, трудова) та їх порівняльна характеристика.

Дискусійне обговорення питання про екстеріоризація та інтеріоризація дій як етапів розвитку та основних форм оволодіння діяльністю.

Література: 1, 3, 5, 8, 6

Практичне заняття 6

Тема 9. Спілкування як міжсуб'єктні взаємини.

Мета: забезпечити оволодіння студентами знань про рефлексію, ідентифікацію та стереотипізацію; обговорити питання важливості спілкування у розвитку особистості.

Питання для обговорення

1. Поняття про спілкування.
2. Значення спілкування в розвитку особистості.
3. Вербальні та невербальні засоби спілкування.
4. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна функції спілкування.
5. Сміслові бар'єри спілкування.

Моделювання практичних ситуацій соціально-психологічного тренінгу спілкування.

Література: 2, 4, 7, 8, 12

Практичне заняття 7

Тема 10. Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів

Мета: розкрити студентам поняття про відчуття як початкову ланку пізнавальних процесів.

Питання для обговорення

1. Загальне поняття про відчуття.
2. Фізіологічні механізми відчуття.
3. Поняття про аналізатори. Рефлекторний характер аналізатора.
4. Види відчуттів.
5. Основні властивості і характеристики відчуттів.

Практично дослідити взаємодію відчуттів: взаємодію між відчуттями одного виду, взаємодію між відчуттями різних видів. З'ясувати сутність поняття про сенсibilізацію та явище синестезії.

Література: 1, 3, 6, 8, 13

(2 семестр -46 год.)

Практичне заняття 1-2

Тема 11. Сприймання: види та властивості.

Мета: ознайомити студентів із загальною характеристикою сприйняття; розкрити сутність поняття «сприймання»; визначити взаємозв'язок відчуття і сприйняття.

Питання для обговорення

1. Поняття про сприйняття.
2. Основні властивості і види сприйняття.
3. Взаємозв'язок відчуття і сприйняття.
4. Фізіологічні механізми сприйняття. Рефлекторна основа сприйняття по І.П.Павлову.

Дискусійне обговорення питання про просторові властивості предметів: величина, форма предметів, положення в просторі. Фактори, що впливають на особливості сприйняття величини предмета. Сприйняття руху і часу.

Література: 2, 3, 7, 8, 15

Практичне заняття 3-4

Тема 12. Пам'ять: теорії і закономірності функціонування.

Мета: з'ясувати сутність та загальну характеристику пам'яті; визначити основні механізми пам'яті: запам'ятовування, збереження, впізнання і відтворення.

Питання для обговорення

1. Пам'ять як психічний процес.
2. Основні механізми пам'яті: запам'ятовування, збереження, впізнання і відтворення. Фізіологічні основи пам'яті.
3. Основні процеси і механізми пам'яті.
4. Основні види запам'ятовування.

Дискусійне обговорення питань про рухову пам'ять, емоційну та образну пам'ять. Словесно-логічна пам'ять, її роль в життєдіяльності людини.

Практичні завдання щодо класифікації окремих видів пам'яті: за характером психічної активності, за характером цілей діяльності, за тривалістю закріплення і збереження матеріалу. Довільна і мимовільна пам'ять. Короткочасна, довгострокова й оперативна пам'ять. Література: 1, 3, 4, 5, 8, 12

Практичне заняття 5-6

Тема 13. Уява і творчість.

Мета: ознайомити студентів з уявою, її аналітико-синтетичним характером процесів.

Питання для обговорення

1. Поняття про уяву.
2. Уява і творчість.
3. Види уяви.
4. Мрія і практична діяльність.
5. Індивідуальні властивості уяви.
6. Розвиток уяви.

Дискусійне обговорення питання про роль уяви у вирішенні творчих завдань.

Практичні завдання щодо з'ясування видів уяви та її допомоги у творчій діяльності.

Література: 5, 8, 10, 14

Практичне заняття 7-8

Тема 14. Мислення та інтелект

Мета: розкрити сутність поняття про мислення; з'ясувати відмінності між мисленням та чуттєвим пізнанням; дослідити соціальну природу мислення.

Питання для обговорення

1. Поняття про мислення.
2. Фізіологічні основи мислення.
3. Форми мислення: поняття, судження та умовиводи.
4. Мисленнєві операції та їх характеристика.
5. Поняття про інтелект та основні підходи до його вивчення.

Дискусійне обговорення структури інтелекту за Р. Кеттеллом та Дж. Гілфордом.

Дискусійне обговорення структури інтелекту за Р. Стернбергом, Ч. Спірменом, Л. Терстоуном.

Література: 1, 4, 6, 8, 11

Практичне заняття 9-10

Тема 15. Увага як форма організації психічної діяльності

Мета: ознайомити студентів з увагою як психічним феноменом, як формою організації психічно діяльності.

Питання для обговорення

1. Увага як психічний феномен.
2. Основні характеристики уваги.
3. Класифікація теорій уваги за М.М.Ланге.
4. Теорія уваги Т.Рибо.
5. Концепція установки Д.М.Узнадзе і увага.
6. Основні види уваги.

Дискусійне обговорення властивостей уваги.

Практично охарактеризувати основні властивості уваги.

Література: 1, 3, 5, 8

Практичне заняття 11-12-13

Тема 16. Особистість: загальна психологічна характеристика, структура, розвиток.

Мета: дати поняття студентам про особистість, познайомити з альтернативними підходами до тлумачення поняття особистості у психології; формувати у студентів поняття про особистість в психології; формувати самоповагу та визначати самооцінку.

Питання для обговорення

1. Поняття про особистість в психології.
2. Теорії особистості (З.Фрейд, К.Юнг, А.Адлер, К.Горні, Г.Мюррей, К.Левін, А.Маслоу, К.Роджерс та ін.).
3. Переконавання та ідеали особистості.
4. Самооцінка та Я-концепція особистості.
5. Аналіз факторів формування особистості в онтогенезі.
6. Особистість як суб'єкт та об'єкт соціальної взаємодії.

Дискусійне обговорення питання про «сильну особистість». Дискусійне обговорення питання про соціалізацію особистості, її соціальні статуси та соціальні ролі.

Практичні завдання щодо визначення самооцінки та рівня самоповаги.

Література: 2, 3, 5, 6, 12, 15

Практичне заняття 14-15

Тема 17. Поняття про волю і вольову поведінку.

Мета: розкрити сутність поняття про волю і вольову поведінку.

Питання для обговорення

1. Поняття про волю.
2. Мотиваційна сфера особистості та вольова діяльність.
3. Вольовий акт і його структура.
4. Вольові якості особистості та їх розвиток.
5. Вікові та індивідуальні особливості волі.

Дискусійне обговорення питання про волю як вище психічної функції та вольову регуляцію поведінки особистості.

Моделювання практичних ситуацій щодо визначення вольових якостей особистості та їх розвиток.

Література: 1, 3, 5, 8,13

Практичне заняття 16-17

Тема 18. Емоції і почуття: їх роль в житті людини.

Мета: формувати знання про емоції та почуття; визначити види емоційного реагування: емоційний тон відчуттів та вражень, власне емоції, афект, настрій, стрес, почуття.

Питання для обговорення

1. Поняття про емоційне реагування.
2. Види емоційного реагування: емоційний тон відчуттів та вражень, власне емоції, афект, настрій, стрес, почуття.
3. Фізіологічні основи емоцій.
4. Загальне уявлення про почуття.
5. Характеристика різних почуттів.
6. Як не треба висловлювати свої почуття

Обговорення дискусійної теми: «Як зуміти розпізнавати почуття?»

Дискусійне обговорення питання про роль емоцій в житті людини.

Література: 4, 5, 6, 8,10

Практичне заняття 18-19

Тема 19. Проблема типу темпераменту.

Мета: розкрити сутність розуміння поняття про темперамент; з'ясувати типи темпераментів, їх психологічну характеристику.

Питання для обговорення

1. Поняття про темперамент.
2. Фізіологічні механізми темпераменту (гуморальна, конституційна та психофізіологічна теорії).
3. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика.
4. Характеристика основних властивостей темпераменту: сенситивність, реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія, емоційна збудливість.
5. Темперамент і вибір професії.

Дискусійне обговорення питань про Роль спадковості в походженні властивостей темпераменту та Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності.

Література: 1, 2, 3, 5, 6, 8

Практичне заняття 20-21

Тема 20. Природа і сутність характеру.

Мета: формувати у студентів знання про природу і сутність характеру; вчити характеризувати структуру та риси характеру.

Питання для обговорення

1. Поняття про характер.
2. Вияв характеру.
3. Структура і риси характеру, його цілісність.
4. Характер і спрямованість особистості.

5. Спадковість і характер.
6. Зв'язок характеру і темпераменту.
7. Формування характеру.

Практичне завдання щодо визначення особливих рис характеру, які необхідно враховувати у індивідуальній та навчально-виховній роботі.

Література: 4, 5, 8, 9, 12, 15

Практичне заняття 22-23

Тема 21. Задатки та здібності людини.

Мета: формувати у студентів знання про здібності; вчити орієнтуватися у структурі здібностей.

Питання для обговорення

1. Поняття про здібності.
2. Характеристика видів здібностей.
3. Загальні та спеціальні здібності.
4. Структура здібностей: уважність, чутливість, спостережливість, кращі якості мислення, пам'яті, уяви, волі та почуттів.
5. Умови розвитку здібностей.

Практичне завдання щодо аналізу тестової методики для визначення коефіцієнта розумової обдарованості.

Література: 3, 8, 9, 14

6. Тренінг з дисципліни

Мета тренінгу з дисципліни «Загальна психологія» – сформувати у майбутніх фахівців повне і цілісне уявлення про майбутню професійну діяльність і особистість професіонала; розвивати адекватне розуміння самого себе як майбутнього професіонала і зміцнити професійну самооцінку; сформувати чітке уявлення про професійне майбутнє, оптимізувати життєві плани студентів; сприяти усвідомленню студентами своїх особистісних особливостей і творчих можливостей, унікальності власної Я-концепції.

Успішне проходження тренінгу сприятиме посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти «бакалавр».

Проведення тренінгу дозволить:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Загальна психологія»;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів;
- сформувати у майбутніх фахівців повне і цілісне уявлення про майбутню професійну діяльність і особистість професіонала;
- розвивати адекватне розуміння самого себе як майбутнього професіонала і зміцнити професійну самооцінку;
- сформувати чітке уявлення про професійне майбутнє, оптимізувати життєві плани студентів;
- сприяти усвідомленню студентами своїх особистісних особливостей і творчих можливостей, унікальності власної Я-концепції.

Організація і порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина. Актуалізація теми тренінгового заняття та структуризація процесу його проведення. Ознайомлення студентів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами. Представлення програми тренінгу.

2. Організаційна частина. Встановлення правил проведення тренінгу, формування робочих груп студентів (по 4 студента в групі), визначення завдань та розподіл ролей. Забезпечення учасників тренінгу роздатковими матеріалами: таблицями, бланками документів, алгоритмами проведення, інструкціями.

3. Практична частина. Виконання тренінгових завдань у групах (4 студента) із використанням базових та інноваційних методів проведення тренінгу за визначеною темою

(проблемою). Підготовка презентаційних матеріалів за результатами виконання тренінгового завдання.

4. Підведення підсумків. Презентація практичної роботи в групах. Обговорення результатів виконання завдань, обмін думками з проблематики теми тренінгу, підведення підсумків, оцінка результативності роботи в групах та досягнення поставлених цілей тренінгу.

Тренінг оцінюється за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги обраної тематики заняття:

-80% - підготовка тренінгового заняття;

-20% - проведення тренінгу.

Тематика тренінгу (1 семестр – 8 год.).

Актуалізація особистісного потенціалу

Спілкування як чинник становлення особистості

Формування установки на самопізнання та самотворення, розвиток адекватного уявлення про себе

Явище конформізму і його врахування у вирішенні професійних задач в малих групах

Візуальна діагностика, особливості її використання у спілкуванні

Аутогенні тренування і психогімнастика як засоби попередження конфліктів: сутність, особливості використання у професійній діяльності

Тематика тренінгу (2 семестр – 10 год.).

Емоційне життя особистості

Темперамент і вразливість, емоційність, товариськість, імпульсивність та тривожність людини

Саморегуляція поведінки в конфлікті

Емоції і почуття: спільні і відмінні ознаки

Особливості вольових процесів особистості

Психологічна корекція конфліктів

7. Самостійна робота студентів

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Загальна психологія» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи.

Самостійна робота полягає в опрацюванні навчальної і наукової фахової літератури та підготовки презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

-80% - опрацювання та підготовка обраної теми;

-20% - захист виконаного завдання.

Обговорюються результати виконання завдань. Обмін думками з питань, які виносились на самостійну роботу.

Тематика самостійної роботи:

1. Місце психології в системі наук.

2. Дати психологічну характеристику основних методів наукових досліджень в психології і особливості їх використання в практичній діяльності.

3. Дати характеристику основним сучасним теоріям особистості: психоаналіз; когнітивна психологія; трансперсональна психологія; гуманістичні теорії; соціонічні теорії; біхевіоризм; гештальт-психологія.

4. Індивід, особистість, індивідуальність, універсум: співвідношення понять.

5. Скласти власну описову характеристику відповідно до структури особистості К.К.Платонова.

6. Порівняльна характеристика відчуттів і сприймань.

7. Основні операції мислення, їх порівняльна характеристика.

8. Принципи і загальні механізми зв'язку психіки та мозку людини.

9. Структура людської діяльності.

10. Психологічний відбір і підбір персоналу, особливості їх проведення.

- 11.Здібності, їх роль у професійній діяльності особистості.
- 12.Сучасні теорії міжособистісних відносин, їх характеристика
- 13.Психоаналітична теорія, її плюси і мінуси.
- 14.Саморегуляція поведінки в конфлікті.
- 15.Особистість і колектив: об'єкт і суб'єкт управління.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Загальна психологія» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Загальна психологія» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 10 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-10 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 11 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 11-21 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як сукупність питомої ваги обраної тематики заняття (в 1 та 2 семестрі окремо): -80% - підготовка тренінгового заняття; -20% - проведення тренінгу	Сукупність питомої ваги кожної складової (в 1 та 2 семестрі окремо): -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації	Теоретичне питання – макс 20 балів Тестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів Практичне завдання 2 – макс. 25 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-21
2.	Проекційний екран	1-21
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-21
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-21
5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-21
6	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-21
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-21

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бугерко Я. Потенціал як психодуховна даність особистості. *Психологія і суспільство*. 2018. № 1-2. С. 68-82.
2. Бугерко Я. Психотехнологія духовно-морального розвитку особистості. *Габітус*. 2020. № 14. С. 164- 169.
3. Бугерко Я., Гірняк Г. Майбутнє психології: від природничої науки до сфери мислєдєяльності. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 192-203.
4. Варій М. Й. Загальна психологія. 3-тє вид. URL: http://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_425.pdf.
5. Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О., Темрук О. В. Загальна психологія: Практикум : навч. посібник. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk685984.pdf>.
6. Halushchak V.V. On the development of productive interaction of participants in the educational process of higher educational institutions. *Міжнародна наукова конференція «Роль психології та педагогіки в духовному розвитку сучасного суспільства»*. м. Рига (Латвійська Республіка 30-31 липня 2022 року). С. 216-220.
7. Halushchak V.V. Psychological basis of personality formation in the conditions of a developmental educational environment. *I Міжнародна науково-практична конференція «Національне відродження та розвиток освітнього простору на основі народознавчого потенціалу України»*. м. Чортків (ЧННІПБ ЗУНУ, 9-10 червня 2023 року). С.127-131.
8. Галушчак В. В. Психологія поведінки людей у надзвичайних ситуаціях. *Суспільство в умовах емерджентного розвитку: колективна монографія / за ред. канд. екон. наук, доц. Н.С.Кульчицької*. Чортків: ЗУНУ, 2023. С. 56-68.
9. Галушчак В. В. Особистісна готовність майбутніх психологів як органічна умова успішного навчального процесу. *Науковий журнал «Перспективи та інновації науки»*. Серія «Психологія». № 11(29). 2023. С.451-463.
10. Halushchak V.V. Communicative culture as a professional value of young specialist. *Науковий журнал «PNAP»*. Том 58. № 3. 2023. С.148-159.
11. Галушчак В.В. Причини виникнення синдрому емоційного вигорання педагогів та його профілактика. *Трансформація суспільних відносин: глобальні виклики, економічні проблеми та стратегії адаптації: колективна монографія / за ред. канд. екон. наук, доц. Н.С.Кульчицької*. Чортків: ЗУНУ, 2024. С.364-373.
12. Halushchak V.V. To the question of the features of psychological counseling. XXVIII *Міжнародна науково-практична конференція «Trends and perspectives of the development of science and education in globalization»*, 16-19 липня 2024 р., Валенсія, Іспанія International Science Group. 2024. С.209-216. URL: https://isg-konf.com/uk/trends-and-perspectives-of-the-development-of-science-and-education-in-globalization/?utm_source=eSputnik-romo&utm_medium=email&utm_campaign=UA
13. Halushchak V.V. Psychological features of professional development of students in distance education. *XLVIII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти*

модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» 07 вересня 2024 року, у м. Констанца, Румунія. 2024. С.135-138.

14. Галушак В.В. Креативність як ключовий момент психології творчості. *Науковий журнал «Перспективи та інновації науки». Серія «Психологія», № 8(42).* 2024. С.705-717.

15. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.

16. Загальна психологія. Збірник кейсів : навчально-методичний посібник / Терн. нац. економ. ун-т, Юрид ф-т; уклад. М.Б.Бригадир, Я.М. Бугерко, І.С. Ревасевич; за заг ред. А.В. Фурмана. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017.35с.

17. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях : навч. посіб. Київ: «Університетська книга», 2018. 239 с.

18. Колобич О. П. Загальна психологія : навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с. URL: <https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/pidruchnyk-2018-kolobych-R7.pdf>.

19. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія : навч. посібник. Київ: МАУП. URL: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/627/MaksimenkoS.D.-Zagal'napsihologiya.pdf.

20. Методологія і психологія гуманітарного пізнання. До 25-річчя наукової школи професора А.В. Фурмана : колективна монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 998 с.

21. Опорний конспект лекцій в таблицях та схемах з дисципліни «Загальна психологія» : методичні рекомендації для студентів спеціальності 053 – Психологія / Укладачі Я. Бугерко, І. Ревасевич. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 125с.

22. Ревасевич І., Бугерко Я. Система інтелект-карт (майндмешпінг) з навчальної дисципліни «Загальна психологія». Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 45с.

23. Савчин М. В. Загальна психологія. ВЦ «Академія», 2020. 344 с.

24. Фурман А. В. Категорійна матриця теоретичної психології. *Психологія і суспільство.* 2020. № 2. С. 13-51.

25. Словник психолога-практика / Укл. С.Ю.Головин. 2-е вид., перероб. і доп. Харвест, 2021. 376 с.

26. Фурман О.Є. Я-концепція як предмет багатоаспектного теоретизування. *Психологія і суспільство.* 2018. № 1-2. С. 38-67.

27. Фурман О. Я-концепція у контексті рефлексивного теоретизування. Система сучасних методологій: хрестоматія у 4-х томах / упоряд., відп. ред. перекл. А.В. Фурман. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. Т. 4. С. 349-373.

28. Цигульська Т.Ф. Загальна та прикладна психологія. Курс лекцій. Київ: Наукова думка, 2020. 190 с.

29. Spencer Herbert. *The principles of psychology.* Princeton University Press, 2021. 34p.

30. McDougall, William, and C. A. Mace. *An outline of psychology.* Routledge, 2018. 215p.

31. Hollingworth, Harry Levi, and Albert Theodore Poffenberger. *Applied psychology.* D. Appleton, 2020. 45p.